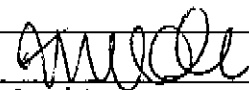
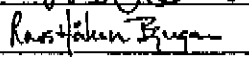

Bakgrunn for utredningsprogram

Søker/sak:	Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk og Hydro Olje og Energi/Roan vindpark	
Fylke/kommune:	Nord-Trøndelag/Roan	
Ansvarlig:	Arne Olsen, KTE	Sign.:
Saksbehandler:	Lars Håkon Bjugan, KTE	Sign.:
Dato:	18.07.2005	
Vår ref.:	NVE 200500157-28	KTE: 37/05
Sendes til:	Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, Hydro Olje og Energi og alle hørings- og orienteringsinstanser	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk FKF og Hydro Olje og Energi -- melding om Roan vindpark i Roan kommune. Sammenfatning av høringsuttalelser og fastsetting av utredningsprogram.

Innhold

1.	Innledning	2
2.	Behandlingsprosessen	2
2.1	Høring	2
2.2	Møter	2
3.	Innkommne merknader	3
3.1	Merknader fra lokale og regionale myndigheter	3
3.2	Merknader fra sentrale myndigheter	4
3.3	Merknader fra tekniske instanser	8
3.4	Merknader fra grunneiere og privatpersoner	8
3.5	Merknader fra Miljøverndepartementet	9
4.	Generelt om utredningsprogram for vindkraftverk	9
5.	NVEs kommentarer til utredningsprogrammet	10
5.1	Supplerende utredningskrav til det foreslåtte utredningsprogrammet	10
5.2	Utredningskrav som ikke er tatt med i utredningsprogrammet	13

1. Innledning

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk FKF og Hydro Olje og Energi melder 29.12.04 Roan vindpark i Roan kommune i Sør-Trøndelag.

Tiltakshaverne planlegger en vindpark bestående av 35 til 80 vindturbiner som hver vil kunne få en installert effekt på 2 til 5 MW. Planområdet for vindparken strekker seg fra Kiransfjellet i sørvest til Vøliheia i nordøst. Tiltakshaverne planlegger å knytte vindparken til kraftledningsnettet i Straum, som ligger ca. 5 km nordøst for planområdet. Vindparken med tilhørende kraftledning berører Roan kommune.

I dette notatet sammenfattes og drøftes de høringsuttalelser som har kommet inn til meldingen. På grunnlag av det foreslåtte utredningsprogrammet i meldingen, innkomne merknader og NVEs egne vurderinger, fastsetter NVE et utredningsprogram for tiltaket. Dette gjøres i eget brev til tiltakshaverne.

2. Behandlingsprosessen

Den nye forskriften om konsekvensutredninger ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 1. april 2005. NVE finner det hensiktsmessig at bestemmelser i denne forskriften legges til grunn ved den videre behandlingen av saken, jf. § 18 i den nye forskriften. NVE behandler derfor meldingen etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredning av 1. april 2005.

2.1 Høring

Meldingen om Roan vindpark ble sendt på høring til berørte instanser den 18.1.05.

Meldingen ble sendt på høring til følgende instanser/organisasjoner: Roan kommune, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Sametingets miljø- og kulturvernavdeling, Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag, Fosen reinbeitedistrikt, v/Terje Haugen, Direktoratet for Naturforvaltning, Riksantikvaren, Norges Naturvernforbund, Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Bellona, Norsk Ornitologisk Forening, Den Norske Turistforening, Forum for natur og friluftsliv i Sør-Trøndelag, Norges Jeger- og Fiskeforbund, Norges Bondelag, Bonde- og småbrukarlaget i Sør-Trøndelag, Luftfartstilsynet, Avinor, Forsvarsbygg, Telenor, Meteorologisk institutt, Statnett SF og TrønderEnergi Nett AS.

Meldingen ble sendt til orientering til: Olje- og energidepartementet, Miljøverndepartementet, Landbruksdepartementet, Direktoratet for brann- og sikkerhet - Region Midt-Norge, Norsk institutt for by- og regionsforskning og Enova.

Utsending av melding, utlegging til offentlig ettersyn og innbydelse til offentlig møte ble kunngjort i Norsk Lysingsblad, Adresseavisen og Fosna-Folket.

NVE har forelagt utredningsprogrammet for Miljøverndepartementet.

2.2 Møter

NVE arrangerte offentlig møte i Roanstua 9.2.05. NVE orienterte om behandlingsprosessen for meldingen om Roan vindpark og tiltakshaverne orienterte om selve prosjektet og planene for gjennomføring. Det deltok ca. 40 personer på møtet. Samme dag arrangerte NVE møte med Roan kommune og regionale myndigheter.

3. Innkomne merknader

Det har kommet inn 15 merknader til meldingen og forslaget til utredningsprogram for vindparken og tilhørende nettilknytning.

3.1 Merknader fra lokale og regionale myndigheter

Roan kommune har behandlet saken i Formannskapet 1.3.05. I brev av 11.3.05 sier kommunene at de ønsker en grundig konsekvensutredning av den omfattende utbyggingen. De ber om at følgende blir spesielt utredet:

- Faren for forurensning av drikkevannskilden Prestvatnet, som ligger innenfor planområdet til vindparken
- Visualisering av vindmøllene, sett fra alle sider
- Konsekvensen av linjebyggingen fra vindmølleparken og fram til overføringsnettet
- Bygging av nye veier, plassering og fremtidig utnyttelse

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag avgir sin uttalelse i brev av 17.3.05. Fylkesmannen påpeker at det bør utredes traséer for flere alternative plasseringer av tilknytningspunkt/transformatorstasjoner, jf. Statnetts kommende melding om en ny 420 kV kraftledningen gjennom fylket.

Videre påpeker fylkesmannen at viltkartet i Roan bygger på undersøkelser som er eldre enn 1994, og er av den oppfatning at det er nødvendig med feltregistreringer av enkelte rødlistede arter (hubro og havørn) som sannsynlig finnes i området. Studier av lom er etter det fylkesmannen forstår av nyere dato.

Fylkesmannen ønsker at det utredes flere alternative atkomstveier, da atkomst til vindparken vil kunne medføre både betydelige naturinngrep og positive ringvirkninger for landbruk og bosetting i området. Videre sier bygging av vei og kraftledninger trolig vil kunne gi konsekvenser for jord- og skogbruk, og at disse konsekvensene bør utredes.

Fylkesmannen sier vindparken vil gi vesentlige konsekvenser for landskapet, og ber om at det utarbeides omfattende synlighetskart og fotografiske visualiseringer av vindparken. Fylkesmannen mener disse utredningene må omfatte og sees i sammenheng for Bessakerfjellet og Harbaksfjellet vindparker.

Fylkesmannen konstaterer at det for tiden planlegges og bygges ut mange vindparker innenfor et geografisk avgrenset område på Fosn, og at sier at spørsmålet om å få vurdert sumvirkninger derfor står maget sentralt. Det vises til Miljøverndepartementets brev av 4.3.05 om *Tiltak for en helhetlig og langsiktig vindkraftutbygging* og fylkesmannen antar at dette inneholder en del føringer som også innebærer Roan vindpark. For fylkesmannen er det nærliggende å se vindparker i Bjugn, Åfjord, Roan og Osen i sammenheng på en del temaområder, men synes imidlertid at det er noe tidlig å drøfte hvilke konsekvenser en slik tilnærmingssåte som departementet skisserer vil kunne medføre for utredningsprogrammet for Roan vindpark. Fylkesmannen håper imidlertid å kunne delta og medvirke i denne prosessen på et senere tidspunkt når Miljøverndepartementets forutsetninger er nærmere diskutert.

Sør-Trøndelag fylkeskommune oversender i brev av 7.4.05 følgende vedtak fattet i fylkesutvalget;

«Fylkesutvalget ser positivt på en bærekraftig utbygging av vindkraft i henhold til nasjonale og regionale målsettinger. Med den store utbyggingen som er utført, under utføring og under planlegging

på Trøndelagskysten, er det behov for nye retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg. Fylkesutvalget vil på denne bakgrunn be om at det videre arbeidet med konsekvensutredningsprogrammet for Roan vindpark forskyves slik at de nye retningslinjene kan legges til grunn for en revidert melding.

En revidert melding må inneholde anvisninger for ivaretagelse av reindrift, kulturminner, kulturmiljø, estetikk, friluftsliv og inngrepsfri natur samt visualisering av vindparken.

Fylkesutvalget ber også om at det utredes alternativ nettilknytning for vindparken til kraftnettet på Fosen».

Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag oversender i brev av 16.3.05 følgende vedtak fattet i Områdestyret;

«Områdestyret for reindriften i Nord-Trøndelag har behandlet meldingen fra Norsk Hydro ASA og Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk FKF om en planlagt vindpark i Roan kommune i Sør-Trøndelag. Dette er den hittil femte vindparken som planlegges i vinterbeitene til Nord-Fosen gruppen i Fosen reinbeitedistrikt. Områdestyret krever at de samlende konsekvenser av denne aktiviteten nedfelles i utredningsprogrammet, da man ellers vil komme i konflikt med de forpliktelser Norge har gjennom inngåtte internasjonale konvensjoner».

Fosen reinbeitedistrikt avgir sin uttalelse i brev av 16.2.05. Reinbeitedistriktet konstaterer at det i meldingen står at planområdet for vindparken ikke brukes til aktiv reindrift. Reinbeitedistriktet er usikker på hva som menes med "aktiv" reindrift, men påpeker at området er ligger innenfor vinterbeiteområdene til Fosen reinbeitedistrikt. Distriktet er også usikker på hvem som har gitt disse opplysningene, da verken distriktet eller Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag er kontaktet av tiltakshaverne.

Reinbeitedistriktet er enig i det forslaget til utredningsprogram som er lagt fram. De påpeker at denne vindparken er en av mange som er lokalisert i beiteområdet til distriktet, og Fosen reinbeitedistrikt ber derfor om at det gjøres en samlet vurdering av konsekvensene av de planlagte vindparkene med tilhørende overføringslinjer.

3.2 Merknader fra sentrale myndigheter

Direktoratet for naturforvaltning (DN) vedlegger i brev av 7.3.05 sine generelle anbefalinger til utredningsprogram for vindparker. DN konstaterer at Roan vindpark ligger midt mellom de to konsesjonsgitte prosjektene Bessakerfjellet og Harbaksfjellet vindparker. DN sier at de tre anleggene kan bli liggende på rad langs kysten innenfor en strekning på 25 km, og mener en fremtidig konsesjonssøknad for Roan vindpark vanskelig kan vurderes uten at man tar i betraktning de to anleggene. DN peker også på planene på Kvenndalsfjellet i Åfjord kommune.

Etter DN's ønske bør man få vurdert sumvirkningene på miljø før det eventuelt blir gitt flere konsesjoner til vindparker på Fosenhalvøya. DN mener konsekvensutredningen for Roan vindpark som et minimum bør angi avstanden til de øvrige planlagte prosjektene, og i noen grad også vurdere sumvirkninger av alle prosjektene.

I tillegg til de generelle anbefalingene som følger vedlagt uttalelsen ønsker DN å knytte noen særskilte kommentarer til utredningsprogrammet på temaene landskap og biologisk mangfold. DN påpeker i den forbindelse at utredningsprogrammet ikke stiller krav om landskapsfaglige beskrivelser og vurderinger, og anbefaler at det spesifiseres at det skal gis en landskapsfaglig analyse av planområdet og av hvordan tiltaket påvirker landskapet. DN ber også om at det utarbeides et synlighetskart som

avklarer visuelt synlighetsområde, og at dette viser i hvilken grad dette overlapper tilsvarende områder for Bessakerfjellet og Harbaksfjellet vindparker. DN ber om at det kort beskrives hvordan de tre planlagte anleggene påvirker landskapet.

DN er videre skeptisk til at konsekvensutredningen av teamet flora og fauna i stor grad skal basere seg på eksisterende informasjon, og anbefaler at behovet for feltundersøkelser tydeliggjøres bedre i det endelige utredningsprogrammet. Med bakgrunn i eksisterende undersøkelser sier DN at man bør vurdere om man har grunnlag for å kunne si noe om sumvirkninger for fuglefaunaen.

Riksantikvaren sier i brev av 18.1.05 at de har hentet inn faglige merknader fra Sør-Trøndelag fylkeskommune og Sametinget, og disse følger vedlagt uttalelsen.

Riksantikvaren konstaterer at en ikke har kjennskap til kulturminner innenfor planområdet. De viser til uttalelsene fra fylkeskommunen som sier at potensialet for å finne automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet er lite, men som påpeker at den søndre atkomstveien ligger i et område der det er stor sannsynlighet for å finne kulturminner. Sametinget mener at potensialet for å finne samiske kulturminner er til stede.

Riksantikvaren mener det i forbindelse med fastsetting av utredningsprogrammet må stilles krav om at tiltaket konkretiseres og at turbinstørrelse, plassering, interne veier og nettilknytning må være fastlagt som grunnlag for konsekvensutredningen.

Riksantikvaren sier at det gjerne kan presenteres alternativer for lokalisering og turbinstørrelser. Etter Riksantikvarens mening er konkretisering og kartfesting nødvendig for å få fram konsekvensene for landskap og kulturmiljø.

Etter Riksantikvarens mening bør det legges opp til utredninger av temaet landskap der flere fagfelt er integrerte, både naturfaglige og kulturminnefaglige, slik som forslaget til utredningsprogram antyder. En slik tilnærming vil etter Riksantikvarens vurdering bygge opp under en forståelse av landskapet som en helhet med en naturkomponent og en kulturkomponent, der menneskets bruk av landskapet over tid er viktig. Riksantikvaren mener det likevel er viktig at de enkelte komponentene blir behandlet faglig tilfredsstillende og med bruk av kulturminnefaglig kompetanse.

Riksantikvaren ber om at standpunkter for visualiseringer må velges med viktige kulturmiljøer som utgangspunkt, og viser til at fylkeskommunen spesielt nevner Utrø, Allmenningsværet og Kaura fyrstasjon som viktige punkter for visualisering. Riksantikvaren mener også det er viktig at totalvirkningen av Bessakerfjellet, Harbaksfjellet og Roan vindparker visualiseres og vurderes, og ber om at valg av fotostandpunkt må ta hensyn til dette.

Riksantikvaren ber om at følgende punkt inngår i utredningsprogrammet under temaet landskap;

- Det visuelle influensområdet må avgrenses ut fra den visuelle virkningen
- Det må utarbeides en synlighetskart for vindparken og dette må sees i sammenheng med andre nærliggende vindparker
- Visualiseringer av vindparken må skje fra ulike stanspunkt blant annet fra viktige kulturmiljø
- Landskapet og den kulturhistoriske dimensjon må beskrives og verdivurderes
- Landskapet sårbarhet ovenfor tiltaket må vurderes
- Virkninger på landskapet må vurderes sammen med virkninger av nærliggende vindparker

Vedrørende temaet kulturminner og kulturmiljø synes Riksantikvaren at forslaget til utredninger er for knapt, og at det er behov for presiseringer. Riksantikvaren mener det må gå klart fram at temaet

kulturminner og kulturmiljø må utredes innenfor et influensområde som bør avgrenses i sammenheng med temaet landskap, og at utredningene omfatter alle typer kulturminner og kulturmiljø.

Riksantikvaren har følgende forslag til konkretisering av utredningsprogrammet under temaet landskap;

- Influensområdet må avgrenses ut fra den visuelle fjernvirkningen
- Det må gis en kortfattet beskrivelse av influensområdets kulturhistorie
- Eventuelle kulturmiljø må omtales og avgrenses
- Kulturhistorisk dokumentasjon ved intervjuundersøkelse. Muntlig tradisjon og lokalhistorie må undersøkes.
- Det må gjøres en vurdering av hvor sårbart området og viktige kulturmiljø er for den planlagte vindparken
- Området og eventuelle avgrensede kulturmiljø må sårbarhets- og verdivurderes

Riksantikvaren påpeker at det innenfor planområdet, herunder infrastruktur og andre tiltak, må gjennomføres mer detaljerte undersøkelser av kulturminner og kulturmiljø. Riksantikvaren ber om at følgende utredes;

- Automatisk fredete kulturminner, vedtaksfredete og andre nyere tids kulturminner samt kulturmiljø innenfor planområdet må kartfestes og beskrives
- Det må gjennomføres registreringer av automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet
- Det må gjennomføres sårbarhets- og verdivurderinger av området og eventuelle avgrensede kulturmiljø og kulturminner

Riksantikvaren ber videre om at direkte og indirekte konsekvenser av tiltaket for kulturminner og kulturmiljø vurderes. Riksantikvaren ber også om at behovet for og eventuelt forslag til oppfølgende undersøkelser med sikte på å overvåke virkningene av tiltaket på kulturminner og kulturmiljø, avbøtende tiltak og plantilpasninger vurderes.

Riksantikvaren sier videre at hovedregelen er at undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 må være avklart før et eventuelt konsesjonsvedtak fattes. I denne saken tilrår Riksantikvaren at Sametinget og fylkeskommunen samordner gjennomføringen av § 9 undersøkelsene og at disse gjennomføres før et eventuelt konsesjonsvedtak.

Direktoratet understreker at det i forbindelse med fastsetting av utredningsprogram bør presiseres at vindkraftverk er underlagt reguleringsplikt etter plan- og bygningslovens § 23.

Sametinget, ved Miljø- og kulturvernavdelingen på Snåsa, sier i brev av 10.3.05 at tiltakshaver ikke i tilstrekkelig grad har vært i kontakt avdelingen før meldingen ble fremmet. Dette fører etter Sametingets mening til at faglige merknader i forhold til eventuell skjønning av kulturminner, kulturmiljø og andre samfunnsmessige interesser vil måtte komme etter konsekvensutredningen.

Videre sier Sametinget at det meldte arealet for Roan vindpark kan sies å være det minst forulempende for samiske interesser av andre meldte utbyggingsplaner for vindkraft på Fosenhalvøya.

Sametinget konstaterer at vindparken ligger i et område som er definert som LNF-område i kommuneplanens arealdel, og at dette betyr at disse områdene det fra Trøndelag og nordover har vært i bruk av folk i tidligere jakt- og fangstsamfunn og til reindrift. Sametinget mener vindparken av den grunn vil ha store og hittil ukjente konsekvenser særlig for reindriftsnæringen. I tillegg til

vindturbinene vil det være nødvendig med omfattende bygging av infrastruktur som veier og kraftledninger, og Sametinget mener en slik utbygging vil ha innvirkning på landskap og miljø.

Videre sier Sametinget at meldingen for så vidt gir en grei beskrivelse av vindparkens virknings- og influensområde i sammenheng med de områdene man foreslår å utrede.

Sametinget fastslår med sikkerhet at det ikke er gjennomført systematiske registreringer av samiske kulturminner innenfor planområdet. Det er heller ikke utført kulturhistoriske undersøkelser av samiske kulturminner og kulturmiljø innenfor influensområdet eller planområdet, og Sametinget har derfor et utilstrekkelig grunnlag å uttale seg på. Sametinget mener det er et potensial for funn av samiske kulturminner og kulturmiljø innenfor plan- og influensområdet, og ber om at det gjennomføres detaljerte undersøkelser.

Med bakgrunn i den utilstrekkelige kunnskapen om samiske kulturminner og kulturmiljø i planområdet, ber Sametinget om at det legges spesielt vekt på feltbefaringer og intervjuundersøkelser i utredningsarbeidet, fremfor å benytte seg av eksisterende informasjon. Sametinget mener også at det er nødvendig at det gjennomføres en helhetlig utredning av tiltakets virkning på samiske samfunnsforhold. Videre finner Sametinget det nødvendig at utredningsprogrammet inneholder følgende spesifikke utredningskrav;

- Systematiske registreringer av automatiske fredete samiske kulturminner
- Registrering og avgrensning av sammenhengende kulturmiljø
- Vurdering av influensområde, spesielt i forhold til kulturminner og kulturmiljø
- Registrering av ikke-legal fredete kulturminner og kulturmiljø
- Kulturhistorisk dokumentasjon – intervjuundersøkelse. Muntlig tradisjon og lokalhistorie
- Analyse av registreringsdata og beskrivelse av kulturhistorisk utvikling og av sammenhengen mellom landskap, miljø og kulturminner
- Beskrivelse av samiske næringsinteresser og analyse av konsekvenser for disse m.v.

Sametinget er videre av den oppfatning at undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 bør oppfylles før konsesjonsvedtak fattes i konsesjonssaker. I visse tilfeller kan undersøkelsesplikten Sametingets vurdering utsettes, spesielt der konsekvensutredningen og konsesjonsbehandling klargjør konfliktnivået. For plan- og influensområdet til Roan vindpark kan ikke Sametinget se at det foreligger tilstrekkelig beslutningsgrunnlag til å klargjøre konfliktnivået knyttet til samiske kulturminner og kulturmiljø, og ber om at undersøkelsesplikten ivaretas gjennom konsekvensutredningen. Dersom dette ikke gjennomføres, mener Sametinget at undersøkelsesplikten må ivaretas gjennom en reguleringsplan eller ved at det klart går frem av sluttokumentet til konsekvensutredningen og av konsesjonen hvilke forpliktelser som følger av kulturminnelovens §§ 8 og 9.

Luftfartstilsynet påpeker i brev av 7.2.05 at forholdet til sivil luftfart ikke er omhandlet i meldingen med forslag til utredningsprogram, og ber om at følgende utredes:

- om vindparken påvirker omkringliggende radaranlegg, navigasjonsanlegg og kommunikasjonsanlegg for luftfarten,
- om vindparken og tilhørende ledningsnett utgjør andre hindringer for luftfarten, spesielt lavflygende fly og helikopter.

Luftfartstilsynet sier at tiltakshaver i forbindelse med utredningene bør ta kontakt med Avinor AS og eventuelt aktuelle operatører av lavflygende fly og helikopter.

Statens landbruksforvaltning viser til meldingen der det går frem at det aktuelle området brukes som sauebeite. I brev av 5.4.05 anmoder de at temaet landbruk tas inn i utredningsprogrammet.

3.3 Merknader fra tekniske instanser

Statnett skriver i brev av 8.3.05 at i henhold til forskrift om systemansvaret i kraftsystemet, § 14, kan nye anlegg tilknyttet regional- og sentralnettet ikke idriftsettes uten etter vedtak fra systemansvarlig. Dokumentet «Retningslinjer for tekniske krav til anlegg i norsk hovednett» beskriver hvilke krav nye anlegg må oppfylle. Statnett legger dette dokumentet til grunn for deres vurderinger når slike vedtak skal fattes.

Statnett forutsetter at vindparkens forbruk av reaktiv effekt kompenseres slik at vindparken ikke påvirker nettet negativt.

Rapporten «Retningslinjer for nettilkobling av vindkraftverk», utarbeidet av Sintef Energiforskning, identifiserer et sett av problemstillinger som er viktige ved tilknytning av vindkraftverk til nettet. Rapporten omhandler tema som flimmer, spenningsdip og overharmoniske strømmer og spenninger. Statnett ber om at kravene formulert gjennom krav til anleggsdeler (KtA) og den ovennevnte rapport legges til grunn ved dimensjonering av vindparken.

Statnett sier videre at vindparken isolert sett vil bedre vil bedre den anstrengte energibalansen i Midt-Norge generelt og på Fosenhalvøya spesielt. Statnett konstaterer at vindparken er planlagt å mate inn på sentralnettet i den nye Roan transformatorstasjon.

Statnett påpeker at Fosen er et vindrikt område og at det for tiden planlegges mange vindparker i området. På sikt mener Statnett det vil være ønskelig med en nettløsning som har kapasitet til å ta i mot vindressursene i området, og sier at de er med i et prosjekt hvor formålet er å komme frem til en optimal nettløsning for innpassing av ulike mengder vindkraft på Fosen og i Ytre Namdal i regional- og sentralnettet.

Statnett sier de har startet opp arbeidet med melding for en ny 420 kV kraftledning over Fosen, og at planen er å fremme denne sommeren 2005.

TrønderEnergi Nett AS sier i brev av 17.3.05 at de ser positivt på den planlagte vindparken i Roan. De ønsker imidlertid som regionalnettseier å understreke at det ikke er nødvendig nettkapasitet i regionalnett i området som påpekt i meldingen fra tiltakshaverne.

De sier at ytterligere utbygging av vindkraft på Fosen forutsetter at sentralnettet videreføres til dette området, og at en ny sentralnettslinje over Fosen nå vurderes av Statnett. TrønderEnergi Nett støtter disse planene, og sier at en slik kraftledning også vil styrke den generelle forsyningssituasjonen på Fosen-halvøya.

3.4 Merknader fra grunneiere og privatpersoner

Ole Krogfjord, Morten Vangen og Inger Lise Eian er grunneiere i den sørlige delen av den planlagte vindparken. I brev av 17.3.05 sier de at planene er omfattende og berører store deler av halvøya. De sier at planområdet for vindparken er lett tilgjengelig og mye brukt til friluftsliv av fastboende og hyttefolk, og påpeker at fastboende på halvøya ikke har noen nærliggende utmarksområder og ferdes i. De sier videre at det finnes konkrete planer for legge til rette for jakt og fiske for å bedre utnyttelsen av utmarksressursene med tanke på turisme.

På grunn av terrengets utforming sier grunneierne at det sannsynligvis vil være nødvendig med et omfattende veinett mellom vindturbinene i planområdet. De mener dette vil forringe ett tilnærmet uberørt og attraktivt turområde. De er uenig i at dette brukes som et argument for utbygging i meldingen, og mener dette er en veldig viktig grunn til å ikke bygge ut.

De er også uenig i meldingens uttalelse om beitebruk, og påpeker at området brukes av 4 sauebruk hver sommer, og at det slippes ca. 500 småfe på beite i området. De sier videre at området brukes til elgjakt, og at det er muligheter for rypejakt.

Dersom vindparken og andre utbygginger i nærheten realiseres vil det etter grunneiernes syn bli lite uberørt natur igjen, og ut fra dette ber de om at følgende blir nøye utredet;

- Hvilke konsekvenser vil det omfattende veinettet i den sørvestlige delen av vindparken få for friluftsliv og oppfattelsen av uberørt natur
- Hvilke konsekvenser får utbyggingen for husdyrhold
- Blir konsentrasjonen av vindturbiner på kysten av Nord-Fosen for stor

Synnøve og Arvid Fyrvik protesterer i brev av 16.3.05 på det sterkeste mot planen om Roan vindpark. De stiller seg svært skeptisk til at et hittil nærmest uberørt område skal bli fullstendig dominert av vindturbiner. De påpeker at dette er den tredje vindparken som planlegges i et forholdsvis lite område i Roan og Åfjord kommuner.

De er ikke generelt imot vindkraft, som de sier er en ren og fornybar energiform, men er svært kritiske til den massive utbyggingen som nå skjer langs kysten av Trøndelag. De påpeker at Roan vindpark vil bli lokalisert i umiddelbar nærhet til Harbaksfjellet og Bessakerfjellet vindparker, og mener ytterligere utbygging vil føre til en fullstendig rasering av et flott kystlandskap. De sier at det kan se ut som kysten av Midt-Norge blir oppspist bit for bit uten noen form for regional helhetlig, regional planlegging. De mener at de tre aktuelle vindparkene til sammen vil gi en nærmest vanvittig lang silhuett av durende vindturbiner.

De påpeker at området som er planlagt utbygd blir mye brukt til rekreasjon, og mener en vindpark langt på vei vil sette en stopper for disse aktivitetene. Dette vil ramme fastboende, hytteeiere som dem, og andre turister.

Karin og Svein Kjelsrud protesterer i brev av 22.3.05 på det mest innstendige mot utbygging av Roan vindpark. De konstaterer at utbyggingen på Bessakerfjellet nå er godkjent på tross av fylkesmannens motstand. Det samme er utbyggingen på Harbaksfjellet. De sier at disse planene, sammen med Roan vindpark, vil gi en endeløs skog av vindturbiner med tilhørende kraftledninger. På grunn av denne enorme utbyggingen mener de at rekreasjonsområdet for befolkningen blir vesentlig svekket, og sier at støy og unødvendig veibygging i uberørt natur vil forringe den estetiske opplevelsen. De mener produktet en får en dyr strøm som i hovedsak skal eksporteres til utlandet.

3.5 Merknader fra Miljøverndepartementet

Miljøverndepartementet (MD) viser i brev av 7.7.05 til forelegging av utkast til utredningsprogram. MD har ingen kommentarer til forslaget til utredningsprogram.

4. Generelt om utredningsprogram for vindkraftverk

På bakgrunn av meldingen, høringsuttalelsene og egne vurderinger, har NVE utformet et utredningsprogram for den planlagte vindparken i Roan med tilhørende infrastruktur, jf. eget brev til tiltakshaverne om dette.

Et utredningsprogram skal inneholde de punkter som er listet opp i vedlegg II i forskriften om konsekvensutredninger, men skal avgrenses til forhold som er vesentlige i forhold til miljø, naturressurser og samfunn.

Konsekvensutredningen skal fokusere på det som er beslutningsrelevant, og skal sikre at hensynet til miljø, naturressurser og samfunn blir tatt i betraktning når man skal ta stilling til om, eller på hvilke vilkår, tiltaket kan gjennomføres. Konsekvensutredningen skal i nødvendig grad omfatte utredningskrav i vedlegg II i den nye forskriften om konsekvensutredninger. I stedet for punkt e) i forskriftens vedlegg II fastsetter NVE nærmere hva som skal utredes i et eget utredningsprogram. De spesifikke utredningskravene vil variere mellom ulike tiltak, og NVE avgjør hvilke temaer som er beslutningsrelevante for den omsøkte vindparken.

Utredningsprogrammet er tematisk oppdelt, og omtaler både problemstillinger som skal belyses og framgangsmåte. Med de tillegg og presiseringer som er tatt inn i utredningsprogrammet, antar NVE at konsekvensutredningen vil gi et godt grunnlag for å ta beslutninger om vindkraft bør etableres i området.

5. NVEs kommentarer til utredningsprogrammet

NVE har tatt utgangspunkt i det forslaget til utredningsprogram som tiltakshaverne la frem i meldingen. I tillegg er høringsinnspill, egne vurderinger og erfaring fra fastsettelse av andre utredningsprogram lagt til grunn.

5.1 Supplerende utredningskrav til det foreslåtte utredningsprogrammet

Landskap

Roan kommunes krav om at tiltaket skal visualiseres fra alle sider vil etter NVEs vurdering tilstrekkelig ivaretas i utredningsprogrammet. Fylkesmannen ber også om at det utarbeides omfattende fotografiske visualiseringer av vindparken. I utredningsprogrammets punkt 1 om *Landskap* heter det at nærvirkning og fjernvirkning av tiltaket, ved hjelp av fotorealistiske teknikker, synliggjøres fra representative steder. NVE forutsetter at det i arbeidet med konsekvensutredningen tas kontakt med Roan kommune og andre berørte interesser for å avklare omfanget av visualiseringene og valg av fotostandpunkt.

Fylkesmannen, Riksantikvaren og DN ber om at utredningene av landskapet må omfatte og sees i sammenheng med Bessakerfjellet og Harbaksfjellet. NVE ber om at eventuelle sumvirkninger for landskapet av de tre vindparkene vurderes kort. NVE ber også om at de tre vindparkene om mulig visualiseres fra et hensiktsmessig fotostandpunkt. Kravet om at det bør utarbeides et synlighetskart for de tre planlagte vindparkene tas inn i utredningsprogrammet.

Landskap, kulturminner og kulturmiljø

Riksantikvaren fremmer en rekke spesifikke utredningskrav knyttet til landskap, kulturminner og kulturmiljø. Etter NVEs vurdering inngår flere av disse kravene i utredningsprogrammets punkt 1 om

Landskap og punkt 2 om *Kulturminner og kulturmiljø*. NVE vil kommentere enkelte av de krav Riksantikvaren har fremmet.

Riksantikvarens krav om at eventuelle kulturmiljø omtales og avgrenses er etter NVEs vurdering omfattet av utredningsprogrammets punkt 2 om *Kulturminner og kulturmiljø*. Etter NVEs vurdering gjelder dette også kravet om at tiltaket skal visualiseres fra viktige kulturmiljø.

Riksantikvaren mener det må gis en kortfattet beskrivelse av influensområdets kulturhistorie. NVE finner det naturlig at dette inngår som en del av utredningene knyttet til temaet kulturminner og kulturmiljø.

Riksantikvaren mener at en vurdering av landskapets og viktige kulturmiljøes sårbarhet overfor det planlagte anlegget må inngå i konsekvensutredningen. Etter NVEs vurdering vil en beskrivelse av landskapet sammen med fotorealistisk visualisering, synlighetskart og vurderinger knyttet til tiltakets og de andre planlagte vindparkenes visuelle påvirkning av landskapet danne et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere de visuelle konsekvensene av tiltaket på landskapet, kulturminner/kulturmiljø og friluftslivet.

Riksantikvaren viser til fylkeskommunens anbefaling om å velge viktige kulturmiljøer som utgangspunkt for visualiseringer, og peker på Utro, Allmenningsværet og Kaura fyrstasjon som aktuelle fotostandpunkt. NVE ber under temaet "Landskap" om en visualisering av tiltaket fra representative steder. Under temaet "Kulturminner og kulturmiljø", ber NVE også om at tiltaket visualiseres fra verdifulle kulturminner som antas å bli vesentlig berørt av tiltaket. NVE ber punkt 2 om *Kulturminner og kulturmiljø* i utredningsprogrammet om at visualiseringene også omfatter de omtalte kulturmiljøene.

Biologisk mangfold

DN ønsker at sumvirkningene på miljø av de planlagte vindparkene utredes, og sier at det som et minimum bør angis avstanden mellom de planlagte prosjektene.

På bakgrunn av dette ber NVE om tiltakshaverne sammenstiller konsekvensutredningene for Bessakerfjellet og Harbaksfjellet, og vurderer eventuelle sumvirkninger for vindparkene i området for de tema dette anses beslutningsrelevant. Etter NVEs vurdering vil det være hensiktsmessig at sumvirkninger for landskap, kulturminner/kulturmiljø, friluftsliv og biologisk mangfold sees i sammenheng.

Fylkesmannen påpeker viltkartet i Roan kommune bygger på registreringer som er eldre enn 1994 og er av den oppfatning at det er nødvendig med feltregistreringer av enkelte arter som sannsynligvis finnes i området. DN påpeker også behovet for feltundersøkelser for temaene flora og fauna.

NVE påpeker at det er fastsatt en rekke spesifikke utredningskrav vedrørende biologisk mangfold, herunder fugl, i utredningsprogrammet. NVE konstaterer at fylkesmannen mener eksisterende opplysninger er mangelfulle, og på bakgrunn av dette finner NVE det naturlig at det gjennomføres feltundersøkelser av blant annet hubro og havørn som kan gi et godt bilde på hvilke miljøinteresser som finnes i området.

Reindrift og samiske samfunnsforhold

Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag og Fosen reinbeitedistrikt ber om at det gjøres en samlet vurdering av de planlagte vindparken og tilhørende overføringslinjene på Fosen. NVE påpeker at dette er omhandlet i ny forskrift om konsekvensutredninger, vedlegg II. I områder der reindriftsinteresser

blir berørt skal de samlede effekter av planer og tiltak innenfor det enkelte reinbeitedistriktet vurderes. Kravet er tatt inn under punkt 6 om *Reindrift* i utredningsprogrammet.

Sametinget ber om at det gjennomføres en helhetlig utredning av tiltakets virkning på samiske samfunnsforhold. Etter NVEs vurdering er dette tilstrekkelig ivaretatt i punktene 6 om *Reindrift* og punkt 13 om *Samfunnsmessige virkninger*.

Støy og skyggekast

Under punkt 5 om *Støy og skyggekast* i utredningsprogrammet skal det også vurderes om eventuelle skyggekast eller refleksblink kan påvirke bebyggelse og friluftsliv. Dersom nærliggende bebyggelse blir berørt av skyggekast, skal omfanget kort vurderes i forhold til variasjon gjennom året og døgnet.

Jord- og skogbruk

Etter innspill fra flere høringsinstanser tas temaet jord- og skogbruk inn som et nytt punkt 7 i utredningsprogrammet.

Annen arealbruk

DN mener at utredningsprogrammet bør slå fast at konsekvensutredningen skal tallfeste og kartfeste tapet av inngrepsfrie områder, og at reduksjon av INON bør presenteres som eget utredningstema i rapporten. Fylkeskommunen ber om at det i konsekvensutredningene vises hvordan inngrepsfri natur påvirkes av vindparkene over et større regionalt område. NVE ber under punkt 7 i utredningsprogrammet om *Annen arealbruk* at tiltakets virkninger for inngrepsfrie områder (INON) beskrives. Det bes også om at reduksjonen i inngrepsfrie områder tall- og kartfestes.

Drikkevannskilden Prestvatnet

Roan kommune sier at drikkevannskilden Prestvatnet forsyner området Roan – Kiran. Roan kommune ber om at faren for forurensning av drikkevannskilden, som ligger innenfor planområdet til vindparken, blir utredet. På bakgrunn av innspillet fra kommunen ber NVE om at eventuelle konsekvenser av det planlagte tiltaket på drikkevannskilden vurderes i konsekvensutredningen. NVE ber derfor om at det gjøres en vurdering av risikoen for forurensning fra anlegget i drifts- og anleggsfasen. Mengden av olje i vindturbinene under drift og omfanget av lagring av olje/drivstoff i forbindelse med anleggsarbeidene skal anslås. Det skal gjøres en vurdering av hvordan uhell eller uforutsette hendelser i anleggs- og driftsfasen vil eventuelt påvirke drikkevannskilden. NVE ber også om at aktuelle avbøtende tiltak beskrives.

Luftfart

Luftfartstilsynet ber om at følgende forhold utredes:

- Om vindparken påvirker omkringliggende radaranlegg, navigasjonsanlegg og kommunikasjonsanlegg for luftfarten
- Om vindparken og tilhørende kraftledning utgjør andre hindringer for luftfarten, spesielt for lavt flygende fly og helikopter.

NVE har tatt inn de ovennevnte utredningskravene under punkt 8 i utredningsprogrammet om *Luftfart*.

Infrastruktur

Roan kommune ber om at konsekvensene av nettilknytningen av vindparken utredes, og at bygging av veier, plassering og fremtidig utnyttelse utredes. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Sør Trøndelag fylkeskommune ber om at det utredes flere alternativer for nettilknytning av vindparken.

NVE legger til grunn at aktuelle løsninger for en vindpark med intern infrastruktur, berunder intern- og atkomstveier og nettilknytning, utredes i konsekvensutredningen. NVE viser i denne forbindelse til kapittel 5.2 om *Konkretisering av prosjektet*, og påpeker at detaljplassering av vindturbiner og internveier bør skje etter detaljerte vindmålinger og i området. NVE forutsetter at det arbeides med aktuelle detaljplasseringer av anlegget, men at eventuelle endringer vil fanges opp gjennom vilkår om detaljplan i en eventuell konsesjon.

Ut fra Roan kommunes ønske ber NVE om at forholdet omkring bruk og tilgjengelighet til veiene beskrives i konsekvensutredningen. I en eventuell konsesjon vil NVE kunne sette vilkår som regulerer bruken av veiene, men vi forutsetter at dette avklares mellom lokale myndigheter, grunneiere og tiltakshaverne.

NVE konstaterer at de omfattende planene for vindkraftutbygging på Fosen forutsetter et nytt kraftnett inn til eller gjennom området. På bakgrunn av dette tok NVE initiativ til å starte opp et arbeid for å se på nettutviklingen på Fosen. Rapporten «Vindkraft på Fosenhalvøya og Ytre Namdal - Utvikling av regional- og sentralnettet» ble ferdigstilt i desember 2004, og ble utarbeidet av en arbeidsgruppe bestående av ansatte fra Hydro, Nord Trøndelag Elektrisitetsverk, Trønder Energi, Statkraft, NVE og Statnett. De foreløpige vurderingene i rapporten viser at et alternativ med ny 420 kV kraftledning over Fosen kan være gunstig med hensyn til overføringsevne og fleksibilitet, blant annet gjennom innmating av vindkraft på Fosen. Statnett arbeider nå med en melding som tar for seg alle aktuelle alternativer for den nye 420 kV kraftledning fra Midt-Norge til Røssåga/Rana. Ifølge Statnett vil beslutningen om å fremme melding tas i juni 2005.

Statnetts rapport «*Nettkonsekvenser av ny vindkraft i Nord- og Midt-Norge*» fra desember 2004 tar også for seg konsekvensene ved utbygging av vindkraft i Midt- og Nord-Norge.

NVE legger til grunn at Statnett, regionalnettseiere og vindkraftaktørene samarbeider om utredninger og planlegging av de nettmessige løsningene på Fosen, og at fremdrift knyttet til Statnetts melding og konkrete løsninger for nettilknytning av Roan vindpark beskrives i konsekvensutredningen.

Fylkesmannen ber også om at det utredes flere alternativer for atkomstvei, da atkomstveien vil kunne gi både betydelige naturinngrep og positive ringvirkninger for landbruk og bosetting i området. NVE ber om at aktuelle traséer for atkomstvei utredes, og mener en utredning av virkninger for naturmiljøet og bosetting i området er omfattet av punkt 4 om *Biologisk mangfold* og punkt 12 om *Samfunnsmessige virkninger* i utredningsprogrammet.

5.2 Utredningskrav som ikke er tatt med i utredningsprogrammet

Landskap

DN påpeker at utredningsprogrammet ikke stiller krav om landskapsfaglige beskrivelser og vurderinger. NVE påpeker at det stilles krav om at det skal gis en kortfattet beskrivelse av landskapet i området. Etter NVEs vurdering vil en slik beskrivelse, sammen med fotorealistiske visualiseringer og vurderinger av tiltakets virkninger for landskapet, vil gi et godt bilde på hvordan tiltaket innvirker på og oppfattelsen av landskapet.

Etter Riksantikvarens mening bør det legges opp til utredninger av temaet landskap der flere fagfelt er integrerte, både naturfaglige og kulturminnefaglige. En slik tilnærming vil etter Riksantikvarens vurdering bygge opp under en forståelse av landskapet som en helhet med en naturkomponent og en kulturkomponent, der menneskets bruk av landskapet over tid er viktig. NVE mener at de spesifikke utredningskravene knyttet til landskap, kulturminner og kulturmiljø vil få frem de vesentligste virkningene av tiltaket på disse interessene, og vil ikke pålegge en samordnet utredning som skissert over. NVE påpeker imidlertid at det forutsettes at de enkelte delutredninger ses i sammenheng der disse bygger på hverandre/henger sammen for eksempel landskap/kulturminner/kulturmiljø/friluftsliv og verneområder/flora/fauna med mer.

Kulturminner og kulturmiljø

Sametinget fremmer en rekke spesifikke utredningskrav som etter NVEs vurdering inngår i utredningsprogrammets punkt 2 om Kulturminner og kulturmiljø. NVE konstaterer at Sametinget ønsker systematiske registreringer av automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet. Etter NVEs vurdering bør dette begrenses til en beskrivelse av kjente automatisk fredete kulturminner og kulturmiljø i planområdet, da endelig utbyggingsløsning og detaljplassering av anlegget ikke er kjent. Sametinget sier at potensialet for funn av automatisk fredete kulturminner er til stede, men påpeker samtidig at planområdet ser ut til å være det minst forulempende for samiske kulturminner av meldte utbyggingsprosjekt på Fosen-halvøya. Riksantikvaren ber også om at undersøkelsesplikten gjennomføres for et eventuelt konsesjonsvedtak fattes.

NVE er av den oppfatning at det vanligvis vil være hensiktsmessig at undersøkelsesplikten i kulturminnelovens § 9 gjennomføres i etterkant av et endelig konsesjonsvedtak. Dette fordi detaljert plassering av vindturbiner, veier og annen infrastruktur da vil bli avklart, jf. punkt Konkretisering av prosjektet under. NVE finner det derfor heller ikke hensiktsmessig at oppfyllelse av undersøkelsesplikten tas inn i utredningsprogrammet.

Riksantikvaren mener at en historisk beskrivelse av bruk av området gjennom tidene er nødvendig for å beskrive og vurdere det kulturhistoriske innholdet i landskapet. Det bes også om at viktige strukturer og kulturmiljøer som vises i landskapet i dag, og som vil kunne bli påvirket av tiltaket, identifiseres og vurderes. NVE mener at utredningskravene under temaet "Kulturminner og kulturmiljø" vil få frem de vesentlige konsekvenser av tiltaket for dette temaet, og vil ikke pålegge utarbeidelse av en historisk beskrivelse av bruk av området gjennom tidene.

Biologisk mangfold

DN sier i sine generelle anbefalinger til utredningsprogram i forbindelse med vindkraftprosjekter at konsekvensutredningen bør omfatte en kartlegging av naturtyper og arter, og deres økologiske funksjon enkeltvis og i økosystemet. Kravet er etter NVEs vurdering til en viss grad dekket av utredningsprogrammets punkt 4 om *Biologisk mangfold*, med underpunkt *Fugl, Annen fauna og Naturtyper, flora og vegetasjon*. NVE mener de konkrete utredningskravene under dette punktet vil få frem alle vesentlige konsekvenser som tiltaket vil ha for dette temaet, og vil ikke stille krav om beskrivelse av artenes bruk av området og områdets samlede økologiske funksjon. NVE mener at det er tilstrekkelig med en kort beskrivelse av det generelle dyrelivet, mens det vil kreves en grundigere beskrivelse av sjeldne, truede eller sårbare arter og ansvarsarter som finnes i planområdet og tiltakets eventuelle påvirkning på disse.

Annen arealbruk

DN sier i sine generelle anbefalinger til utredningsprogram for vindparker at bortfallet av inngrepsfrie områder som andel av disse områdene i kommunen/fylket/regionen bør tallfestes. NVE finner ikke dette beslutningsrelevant, og vil ikke pålegge tiltakhaver dette utredningskravet.

Konkretisering av prosjektet

Riksantikvaren mener det bør stilles krav om konkretisering av tiltaket og at plassering, interne veier og nettilknytning må være fastlagt som grunnlag for konsekvensutredningen.

NVE finner det ikke naturlig at vindturbiner, veier og annen infrastruktur fastlåses på dette stadiet i prosessen. NVE vil imidlertid påpeke at det i konsekvensutredningen skal utarbeides aktuelle løsninger for en vindpark med intern infrastruktur, herunder aktuelle plasseringer av vindturbiner, nettilknytning, atkomstvei og interne veier.

Gode vindforhold er avgjørende for produksjonen i en vindpark. I Norge er terrenget på mange vindkraftlokaliteter kupert, og en god plassering av vindturbinene er nødvendig for å øke energiproduksjonen og forlenge levetiden til vindturbinene. Etter NVEs vurdering bør derfor endelig plassering av vindturbinene skje etter detaljerte vindmålinger og simulering av vindforholdene i planområdet. På grunn av de omfattende kostnadene ved dette finner NVE det hensiktsmessig at dette skjer etter at det eventuelt er gitt konsesjon til vindparken.

Dersom endelig plassering av vindturbinene eller nødvendige veier, bygninger og konstruksjoner avviker fra det som er lagt til grunn for konsekvensutredningene, vil det til en eventuell konsesjon bli stilt vilkår om at det skal utarbeides en detaljplan som viser endelig utbyggingsløsning. Detaljplanen skal utarbeides i samarbeid med berørt kommune.

Riksantikvaren mener også det bør stilles krav til konkretisering av nettilknytningen av vindparken. NVE forutsetter at dette avklares og samordnes mellom Statnett, vindkraftaktørene og regionalnettseier.

Tematisk konfliktvurdering og retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraft

Fylkeskommunen ber om at det videre arbeidet med utredningsprogrammet for Roan vindpark forskyves slik at de nye retningslinjene for planlegging og lokalisering av vindkraft kan legges til grunn for en revidert melding.

NVE konstaterer at Regjeringen ønsker å etablere et opplegg for en tematisk konfliktvurdering av vindkraftanlegg samt utarbeide retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg. NVE vil påpeke at utarbeidelsen av retningslinjene for planlegging og lokalisering av vindkraft ikke har til hensikt å utsette prosjekter eller fastsettelsen av utredningsprogram i forbindelse med behandlingsprosessen. Det er heller ikke aktuelt å pålegge det enkelte prosjekt ytterligere utredninger som følge av tematiske konfliktvurderinger. Innhold i melding, konsekvensutredning og konsesjonssøknad samt behandling av disse vil være som før. Men NVE vil fortsatt oppfordre om at tiltakshavere gjør oppmerksom på relevant informasjon om tilgrensende prosjekter. På bakgrunn av dette kan ikke NVE at fylkeskommunens krav om utsettelse av prosjektet kan tas til følge.